

KSZTAŁTOWANIE INFRASTRUKTURY SPORTOWO-REKREACYJNEJ W KONTEKŚCIE REALIZACJI ZASAD POLITYKI SPÓJNOŚCI UE NA PRZYKŁADZIE WOJEWÓDZTWA KUJAWSKO-POMORSKIEGO

Jadwiga Biegańska^{✉1}, Michał Kwiatkowski^{✉2}, Ewelina Rejs^{✉3}

^{1, 2} Katedra Studiów Miejskich i Rozwoju Regionalnego, Uniwersytet Mikołaja Kopernika w Toruniu
ul. Lwowska 1, 87-100 Toruń, **Polska**

³ Biuro Toruńskiego Centrum Miasta
ul. Wały gen. Sikorskiego 8, 87-100 Toruń, **Polska**

ABSTRAKT

Celem artykułu jest określenie znaczenia realizacji zasad polityki spójności UE dla kształtowania infrastruktury sportowo-rekreacyjnej na przykładzie województwa kujawsko-pomorskiego. Badanie przeprowadzono w oparciu o dane dotyczące zakończonej perspektywy finansowej 2007–2013 i pochodzące z oficjalnych stron internetowych Regionalnego programu operacyjnego województwa kujawsko-pomorskiego. Do analizy włączono ogół inwestycji w infrastrukturę sportowo-rekreacyjną finansowanych z funduszy unijnych. Z zebranej bazy danych obejmującej 6117 wniosków realizowanych w ramach polityki spójności w województwie kujawsko-pomorskim w latach 2007–2013 przeanalizowano 227 wniosków związanych z infrastrukturą sportowo-rekreacyjną. W artykule wykazano, że fundusze unijne w istotny sposób przyczyniają się do kształtowania infrastruktury sportowo-rekreacyjnej, poprawiając m.in. jakość życia mieszkańców.

Słowa kluczowe: Polska, polityka spójności, fundusze unijne, infrastruktura sportowo-rekreacyjna, jakość życia

WSTĘP

Celem polityki spójności prowadzonej przez Unię Europejską jest wspieranie działań zmierzających do wyrównywania warunków ekonomicznych i społecznych we wszystkich regionach EU. Realizacja polityki spójności odbywa się poprzez programy operacyjne, tj. wsparcie finansowe, przyznawane regionom NUTS 3, w których dochód na mieszkańca nie przekracza 75% średniej UE. Do najważniejszych celów wspieranych w ramach polityki spójności zalicza się: konwergencję (tj. spójność), podniesienie konkurencyjności regio-

nów oraz europejską współpracę terytorialną. Spośród nich aż 82% całego wsparcia finansowego przeznaczają się na konwergencję w zakresie rozwoju infrastruktury oraz potencjału gospodarczego i ludzkiego najbiedniejszych regionów.

Takie proporcje w zakresie pomocy finansowej odzwierciedlają rzeczywiste potrzeby regionów korzystających z pomocy unijnej. Należy pamiętać, że w krajach Europy Środkowo-Wschodniej, które obecnie są głównym beneficjentem pomocy unijnej, od zakończenia II wojny światowej aż do rozpoczęcia transformacji systemowej większość inwestycji

[✉]jadwigab@umk.pl, kwiat@doktorant.umk.pl

związana była z rozwojem przemysłu (Szymańska 2004). Konsekwencją tego jest obserwowany niedorozwój infrastruktury, zwłaszcza społecznej, w porównaniu z krajami Europy Zachodniej.

Infrastruktura stanowi niezbędne wypełnienie przestrzeni każdego kraju, stwarzając odpowiednie warunki do życia ludności oraz umożliwiając prawidłowe funkcjonowanie wszystkich dziedzin gospodarki. Co więcej, poziom rozwoju infrastruktury, mierzony za pomocą różnych wskaźników, uznawany jest za jeden z najważniejszych wyznaczników poziomu rozwoju społeczno-gospodarczego (Lijewski 2004). Niski lub wysoki stopień nasycenia infrastrukturą techniczną i społeczną może bowiem ograniczać lub stymulować większość inicjatyw gospodarczych oraz istotnie wpływać na atrakcyjność osadniczą (Frenkel 1999, Szymańska i Biegańska 2011, 2012). Ponoszenie nakładów inwestycyjnych na infrastrukturę staje się punktem wyjścia do przekształceń regionów, do utrwalania kierunków przepływu ludności (przyciąganie bądź wypychanie ludności), podejmowania inwestycji gospodarczych, wykorzystywania walorów turystycznych i rekreacyjnych, ale przede wszystkim do poprawy jakości życia mieszkańców (por. Heffner 2001, Bański 2008), która poza konkurencyjnością regionów jest jednym z najważniejszych priorytetów polityki spójności Unii Europejskiej.

Koncepcja jakości życia, która bardzo intensywnie rozwija się na gruncie nauk społecznych od lat 70. XX wieku (Campbell 1976, Campbell i in. 1976, Diener i Suh 1997, Susniene i Jurkauskas 2009, Wnuk i Marcinkowski 2012), staje się w ostatnich latach przedmiotem coraz większego zainteresowania przedstawicieli władz państwowych i samorządów lokalnych. Z kolei poprawa jakości życia oraz zmniejszenie dysproporcji w sytuacji materialnej i społecznej różnych grup ludności stanowi podstawowy cel współczesnych koncepcji rozwoju społeczno-gospodarczego (GUS 2013, Środa-Murawska 2013).

Jakość życia stanowi jedno z najważniejszych pojęć, dyskutowanych szeroko zarówno wśród przedstawicieli nauki (np. Susniene i Jurkauskas 2009, Trzebiatowski 2011, Walczak i Tomczak 2011, Wnuk i Marcinkowski 2012), jak i praktyków czy decydentów

życia społecznego. Jednak pomimo znaczącej roli tego pojęcia, ciągle nie wypracowano uniwersalnej jego definicji. Zgodnie z najczęściej stosowaną definicją, zaproponowaną przez Światową Organizację Zdrowia (WHOQOL Group 1997: 1), jakość życia jest postrzeganiem własnej pozycji w życiu przez jednostkę w kontekście systemów kultury i wartości, w których ona funkcjonuje w relacji do jej celów, zamierzeń, oczekiwań, standardów i obaw. Koncepcja ta jest na tyle pojemna i szeroka, że kompleksowo odnosi się do zdrowia fizycznego jednostki, jej stanu psychicznego, stopnia niezależności, więzi społecznych, osobistych przekonań oraz relacji do określonych cech środowiska.

Rozpatrując jakość życia, większość badaczy wyróżnia jej obiektywne i subiektywne aspekty (Campbell 1981, Trzebiatowski 2011). Obiektywna jakość życia obejmuje warunki egzystencji poszczególnych grup społecznych, tj. materialne warunki życia, zdrowie, edukację, aktywność ekonomiczną, czas wolny i relacje społeczne, osobiste bezpieczeństwo, jakość państwa i jego zdolność do zapewnienia ludziom podstawowych praw oraz sposób realizacji tych praw, a także jakość środowiska naturalnego i infrastruktury w miejscu zamieszkania. Z kolei miary subiektywne odnoszą się do postrzegania jakości życia, a zatem dotyczą satysfakcji, jaką czerpią ludzie z różnych aspektów życia jako całości, a także samopoczucia psychicznego i odczuwanych stanów emocjonalnych (GUS 2013).

Uwzględniając obiektywne i subiektywne aspekty jakości życia, można przyjąć założenie, że infrastruktura, również sportowo-rekreacyjna, oddziałuje pozytywnie na jakość życia. Dostępność obiektów sportowo-rekreacyjnych, ich wyposażenie, animacja imprez sportowo-rekreacyjnych oraz sportowo-kulturalnych organizowanych w obrębie obiektów sportowych wpływają z jednej strony na jakość infrastruktury, z drugiej zaś na sposób spędzania czasu wolnego oraz integrację społeczną. A zatem polityka spójności UE obejmująca inwestycje m.in. z zakresu infrastruktury sportowo-rekreacyjnej będzie przyczyniała się do podniesienia jakości życia mieszkańców.

We współczesnym świecie właśnie sport jest jedną z ważniejszych wartości cywilizacyjnych, kulturowych i społecznych (Strategia rozwoju sportu... 2007). Szacuje się, że na początku XXI wieku sport w różnych formach uprawiało lub miało z nim związek ponad miliard osób na całym świecie (Godlewski 2004, 2011). Sport jako dziedzina życia, której potencjał cały czas wzrasta, coraz częściej pojawia się w dokumentach rozwojowych państw, regionów oraz miast (Motek i Bogacka 2012). Wysoką rangę sportu dostrzeżono również w instytucjach unijnych. W „Białej księdze na temat sportu” (2007), która stanowi rezultat prac Rady Europejskiej konsultowanych szeroko od 2005 r. z komitetami olimpijskimi, federacjami sportowymi oraz państwami członkowskimi, zwraca się uwagę przede wszystkim na dwa aspekty sportu: ekonomiczny – związany z rolą sportu w kreowaniu wzrostu gospodarczego i nowych miejsc pracy oraz społeczny – w którym traktuje się sport jako zjawisko społeczne pobudzające istotne wartości takie jak: pokój, tolerancja, wzajemne zrozumienie i edukacja. W takim rozumieniu sport przyczynia się do realizacji celów strategicznych w zakresie kształtowania aktywnych postaw obywatelskich i dobrobytu Unii Europejskiej.

Jak zauważa się w „Strategii rozwoju sportu w Polsce do roku 2015” (2007), sport w ostatnich dziesięcioleciach nie należał do priorytetowych dziedzin w polityce państwa. Skutkowało to obniżeniem aktywności fizycznej wśród społeczeństwa. Zgodnie z wynikami badań WHO (The world... 2002, por. Strategia rozwoju sportu... 2007) zaledwie 7% Polaków podejmuje regularną aktywność fizyczną, a 48% nie uprawia sportu w ogóle lub czyni to incydentalnie. A zatem pomimo dość dużej popularności sportu i widowisk sportowych, walory aktywności fizycznej wciąż pozostają dla Polaków nieznanne lub niedoceniane. Uwzględniając wydłużający się czas życia społeczeństwa (por. Biegańska 2013), stanowi to szczególne zagrożenie dla zdrowia i jakości życia (Strategia rozwoju sportu... 2007).

Jedną z głównych przyczyn zbyt małej aktywności fizycznej Polaków upatruje się w nie najlepszym stanie infrastruktury sportowej. W latach 1995–2007, a zatem do momentu rozpoczęcia realizacji Narodowej

Strategii Spójności 2007–2013, oddano do użytkowania ponad 3200 obiektów sportowych. Jednak zgodnie z opinią Ministerstwa Sportu, w Polsce nawet wtedy baza obiektów dla sportu kwalifikowanego i rekreacji ruchowej nie odpowiadała standardom europejskim ani pod względem ilościowym, ani jakościowym. Duża część obiektów była zaniedbana i trudno dostępna dla niepełnosprawnych (Strategia rozwoju sportu... 2007), w związku z tym za jedno z działań priorytetowych przyjęto budowę nowoczesnej infrastruktury sportowej.

MATERIAŁY I METODY

Zakres czasowy badania dotyczy niedawno zakończonej perspektywy finansowej 2007–2013, w której realizowana była w Polsce pierwsza Narodowa Strategia Spójności. Badanie przeprowadzono dla obszaru województwa kujawsko-pomorskiego, które zlokalizowane jest w centralnej części Polski. Zamieszkuje je 2,1 mln ludności (10. miejsce na 16 województw w Polsce), co stanowi 5,4% ogólnej liczby ludności Polski, a jego powierzchnia wynosi 18,0 tys. km², co z kolei stanowi 5,7% ogólnej powierzchni kraju (10. miejsce na 16 województw w Polsce). Zgodnie z podziałem administracyjnym Polski, w skład województwa kujawsko-pomorskiego wchodziły 92 gminy wiejskie, 35 gmin miejsko-wiejskich oraz 17 gmin miejskich (stan z 2016 r.). Badanie przeprowadzono w oparciu o dane pochodzące z oficjalnych stron internetowych Regionalnego programu operacyjnego województwa kujawsko-pomorskiego. Na stronach tych zestawiane były pozytywnie rozpatrzone wnioski w perspektywie finansowej lat 2007–2013 ze wszystkich programów operacyjnych. Oprócz informacji o beneficjencie w wykazie realizowanych wniosków znajdował się: tytuł projektu; obszar jego realizacji; program operacyjny, w ramach którego złożono wniosek; kwota dofinansowania oraz całkowity koszt projektu.

W kontekście polityki spójności należy zauważyć, że Polska jako jeden z krajów, które przystąpiły do UE względnie niedawno (2004 r.), dążąc do poprawy stanu oraz dostępności infrastruktury, skorzystała

najpierw z programów przedakcesyjnych. W latach 2004–2006 projekty z zakresu infrastruktury sportowej realizowane były głównie ze Zintegrowanego programu operacyjnego rozwoju regionalnego (ZPORR), z sektorowego programu operacyjnego „Restrukturyzacja i modernizacja sektora żywnościowego i rozwój obszarów wiejskich” (SPO ROL) i siedmiu programów współpracy transgranicznej (programy inicjatywy „Interreg”) (Portal Funduszy Europejskich). Dopiero w latach 2007–2013 Polska po raz pierwszy wzięła udział w pełnym okresie programowania polityki spójności. W tej perspektywie finansowej infrastruktura sportowo-rekreacyjna mogła być głównie finansowana z programu operacyjnego „Infrastruktura i środowisko” oraz Programu rozwoju obszarów wiejskich na lata 2007–2013 (Portal Funduszy Europejskich, Łączak 2010). Duże możliwości związane z inwestycjami w infrastrukturę sportowo-rekreacyjną dawały także regionalne programy operacyjne, ponieważ każde województwo w Polsce w ramach swojego programu przewidziało pewną pulę środków na ten typ infrastruktury (Portal Funduszy Europejskich).

Celem artykułu jest określenie znaczenia realizacji zasad polityki spójności UE dla kształtowania infrastruktury sportowo-rekreacyjnej na przykładzie województwa kujawsko-pomorskiego. Aby zrealizować przyjęty cel badań do analizy włączono ogół inwestycji w infrastrukturę sportowo-rekreacyjną finansowanych z funduszy unijnych. Z zebranej bazy danych obejmującej 6117 wniosków realizowanych w ramach polityki spójności w województwie kujawsko-pomorskim w latach 2007–2013 przeanalizowano 227 wniosków związanych z infrastrukturą sportowo-rekreacyjną (na 290 wszystkich wniosków związanych ze sportem). Te wnioski z kolei prześledzono w kontekście: programów operacyjnych, w ramach których dofinansowano infrastrukturę sportowo-rekreacyjną; stopnia realizacji w projekcie inwestycji związanych stricte z infrastrukturą sportowo-rekreacyjną; typu beneficjentów, którzy uzyskali wsparcie finansowe na realizację infrastruktury sportowo-rekreacyjnej; kwoty dofinansowania i całkowitego kosztu projektów związanych z infrastrukturą sportowo-rekreacyjną.

REZULTATY

W województwie kujawsko-pomorskim głównymi celami realizowanymi w okresie programowania 2007–2013 było:

- a) zwiększenie atrakcyjności, jako obszaru aktywności gospodarczej, lokalizacji inwestycji jako obszaru atrakcyjnego dla zamieszkania i wypoczynku zarówno dla mieszkańców regionu, jak i turystów;
- b) zwiększenie konkurencyjności gospodarki regionu;
- c) poprawa poziomu i jakości życia mieszkańców.

Zgodnie z zapisami Regionalnego programu operacyjnego województwa kujawsko-pomorskiego na lata 2007–2013 realizacja celów głównych następowała poprzez ukierunkowane działania określone jako osie priorytetowe. Wśród ośmiu osi priorytetowych ważne miejsce przypadło również infrastrukturze sportowej, która była realizowana i finansowana głównie w ramach rozwoju infrastruktury społecznej i wsparcia rozwoju turystyki, a w mniejszym stopniu także w ramach innych osi. Warto również dodać, że wsparcie dla infrastruktury sportowej realizowane w województwie kujawsko-pomorskim w latach 2007–2013 było również podyktowane spostrzeżeniami poczynionymi w okresie wykorzystywania funduszy przedakcesyjnych w latach 2004–2006. Wtedy to największe zapotrzebowanie w porównaniu z alokacją dotyczyło obok infrastruktury ochrony środowiska i infrastruktury ochrony zdrowia i infrastruktury edukacji, właśnie infrastruktury sportowej (Regionalny program operacyjny województwa kujawsko-pomorskiego na lata 2007–2013).

Na 6117 wniosków złożonych w analizowanym okresie programowania 290 dotyczyło sportu, co stanowiło prawie 5% ogólnej liczby wszystkich realizowanych projektów. Z kolei spośród ogólnej liczby projektów związanych ze sportem aż 227 wniosków, tj. 78,3%, dotyczyło realizacji inwestycji w infrastrukturę sportowo-rekreacyjną. Takie relacje wydają się potwierdzać spostrzeżenie o brakach w zakresie dostępności oraz odpowiedniego standardu infrastruktury sportowej w analizowanym województwie.

Najwięcej wniosków, bo aż 189 (83,3%), na realizację inwestycji w infrastrukturę sportowo-rekreacyjną

w analizowanym województwie złożono w ramach Programu rozwoju obszarów wiejskich (PROW). Warto tutaj dodać, że w tym programie beneficjentami mogły być obszary wiejskie i małe miasta, a o dotacje na infrastrukturę sportowo-rekreacyjną mogły się one ubiegać w ramach Osi 3 PROW związanej m.in. z jakością życia (por. Ministerstwo Rolnictwa i Rozwoju Wsi). Wskazuje to na duże zapotrzebowanie na ten typ infrastruktury w mniejszych jednostkach osadniczych. Ponadto 38 projektów na infrastrukturę sportowo-rekreacyjną uzyskało dofinansowanie na realizację z RPO województwa kujawsko-pomorskiego.

Wnioski związane z infrastrukturą sportową przeanalizowano według stopnia realizacji w projekcie inwestycji stricte związanych ze sportem. Spośród 227 wniosków zdecydowana większość, tj. 132 (58,1%), w całości skierowana była na realizację inwestycji w zakresie infrastruktury sportowej, natomiast w 94 wnioskach (41,4%) realizowano inwestycje w zakresie infrastruktury sportowej w stopniu znaczącym, a w jednym wniosku (0,4%) zadeklarowano inwestycję w infrastrukturę sportową tylko w niewielkiej części.

Badano również projekty beneficjentów, którzy w województwie kujawsko-pomorskim wnioskowali o dofinansowanie inwestycji związanych z infrastrukturą sportowo-rekreacyjną. Jak pokazano w tabeli 1, najczęściej projektów związanych z inwestycjami w infrastrukturę sportowo-rekreacyjną realizują jednostki samorządu terytorialnego, tj. gminnego, powiatowego i wojewódzkiego, które w latach 2007–2013 uzyskały dofinansowanie na 88,1% wszystkich rozpatrywanych projektów. Na tle jednostek samorządowych największą aktywnością w tym zakresie wyróżniają się gminy, które uzyskały dofinansowanie na 82,9% wszystkich rozpatrywanych projektów. Ponadto 5,3% projektów związanych z infrastrukturą sportowo-rekreacyjną uzyskały instytucje, w których sport wpisany jest w działalność statutową, 4,8% organizacje pozarządowe działające w zakresie sportu oraz 1,8% prywatne firmy, których profil działalności związany był ze sportem.

Tabela 1. Struktura projektów związanych z infrastrukturą sportowo-rekreacyjną wg typu beneficjenta w województwie kujawsko-pomorskim w perspektywie finansowej 2007–2013

Table 1. Structure of projects related to sport and recreation infrastructure by type of beneficiary in Kujawsko-Pomorskie voivodeship in the financial perspective 2007–2013

Beneficjent Beneficiary	A	B
Gmina Municipality	188	82,9
Powiat County	6	2,6
Województwo Voivodeship	6	2,6
Instytucja Institution	12	5,3
NGO	11	4,8
Firma Company	4	1,8
Razem Total	227	100,0

Objaśnienia: A – liczba realizowanych projektów w zakresie infrastruktury sportowo-rekreacyjnej; B – procent realizowanych projektów w zakresie infrastruktury sportowo-rekreacyjnej

Explanations: A – number of projects implemented in the field of sport and recreation infrastructure; B – % of projects implemented in the field of sport and recreation infrastructure

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych z Regionalnego programu operacyjnego województwa kujawsko-pomorskiego na lata 2007–2013

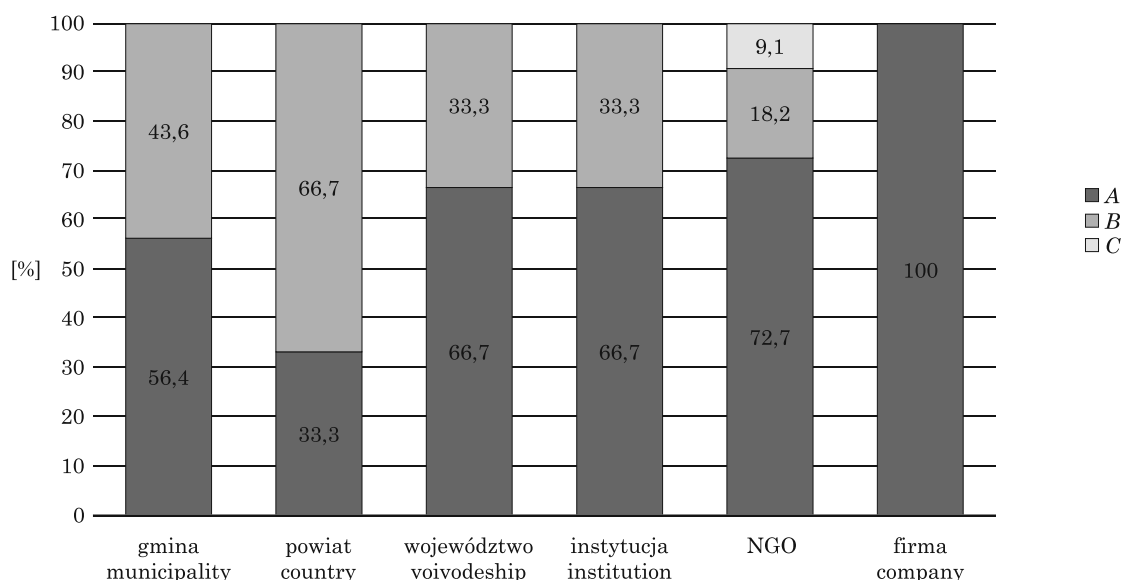
Source: own study based on data from Regional Operational Program for the Kujawsko-Pomorskie voivodeship for 2007–2013

Rozpatrując wnioski w kontekście rodzaju beneficjentów, należy zwrócić uwagę, że dominująca aktywność w tym zakresie wykazywana przez jednostki samorządu terytorialnego, głównie gminy, wynika z ich zadań zapisanych w ustawie o samorządzie terytorialnym. Tak np. w myśl Ustawy z 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (Dz.U. 1990 nr 16 poz. 95) do zadań gminy należy zaspokajanie potrzeb wspólnoty m.in. w zakresie kultury fizycznej, w tym terenów rekreacyjnych i urządzeń sportowych (por. Basińska-Zych i Lubowiecki-Vikuk 2010, Godlewski 2011).

Duża odpowiedzialność za dostępność i odpowiedni standard infrastruktury sportowo-rekreacyjnej, spoczywająca na samorządzie terytorialnym, jest również zgodna z wizją Ministerstwa Sportu, o czym wspomniano wcześniej (por. Strategia rozwoju sportu... 2007). Należy również nadmienić, że jednostki samorządu terytorialnego w województwie kujawsko-pomorskim, wykazując się aktywnością w pozyskiwaniu środków na infrastrukturę sportowo-rekreacyjną, jednocześnie w tych samych projektach wnioskowały o fundusze m.in. na poprawę infrastruktury edukacyjnej i tym samym jakości usług edukacyjnych (często w założeniu nowa lub modernizowana infrastruktura sportowo-rekreacyjna miała stanowić część infrastruktury edukacyjnej) oraz infrastruktury

turystycznej i jednocześnie poprawy jakości usług turystycznych. Potwierdzają to również dane zestawione na rysunku 1, z których wynika, że jednostki samorządu terytorialnego w analizowanym województwie w porównaniu z pozostałymi beneficjentami, przy największej liczbie projektów związanych w różnym stopniu z inwestycjami w infrastrukturę sportowo-rekreacyjną, jednocześnie wykazywały najmniejszy odsetek projektów stricte związanych tylko z tym typem infrastruktury.

Analizując znaczenie funduszy unijnych dla kształtowania infrastruktury sportowo-rekreacyjnej, zwrócono uwagę także na kwotę dofinansowania oraz wartość całkowitą projektów związanych z realizacją inwestycji w rozpatrywany typ infrastruktury (rys. 2).

Rys. 1. Struktura projektów związanych z infrastrukturą sportowo-rekreacyjną w latach 2007–2013 w województwie kujawsko-pomorskim według typu beneficjenta

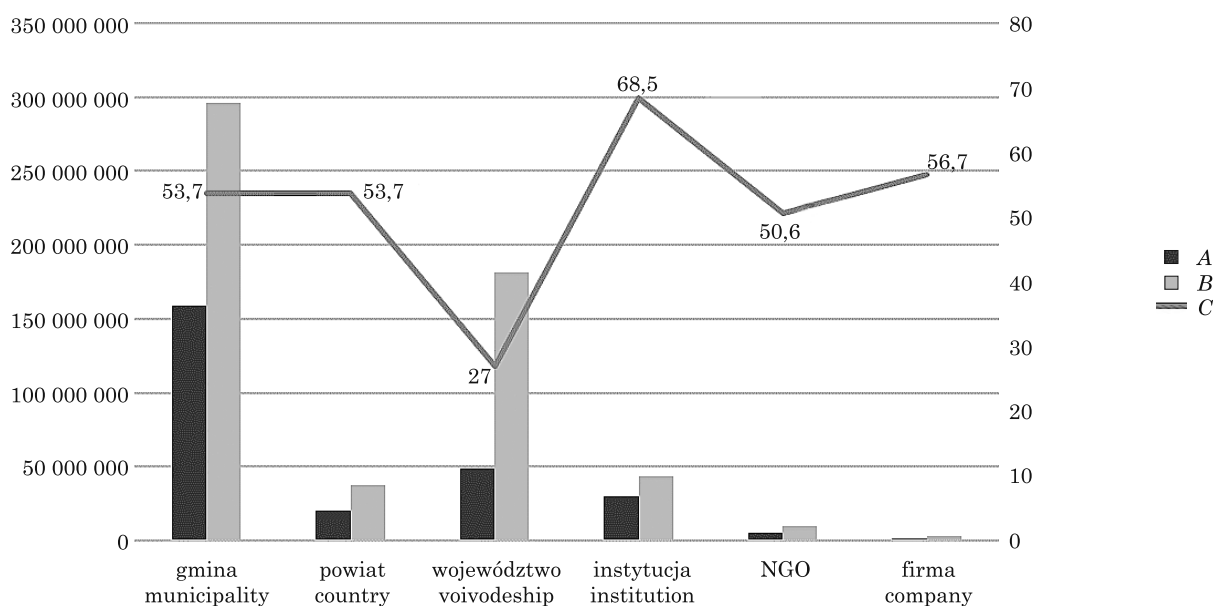
Fig. 1. Structure of projects related to sport and recreation infrastructure in the years 2007–2013 in Kujawsko-Pomorskie voivodeship by type of beneficiary

Objaśnienia: A – udział procentowy projektów w całości związanych z infrastrukturą sportowo-rekreacyjną (każdy beneficjent jako 100%); B – udział procentowy projektów w znaczącym stopniu związanych z infrastrukturą sportowo-rekreacyjną (każdy beneficjent jako 100%); C – udział procentowy projektów w pewnym stopniu związanych z infrastrukturą sportowo-rekreacyjną (każdy beneficjent jako 100%)

Explanations: A – percentage share of projects entirely related to sport and recreation infrastructure (each beneficiary as 100%); B – percentage share of projects significantly related to sport and recreation infrastructure (each beneficiary as 100%); C – percentage share of projects to a certain extent related to sport and recreation infrastructure (each beneficiary as 100%)

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych z Regionalnego programu operacyjnego województwa kujawsko-pomorskiego na lata 2007–2013

Source: own study based on data from Regional operational program for the kujawsko-pomorskie voivodeship for 2007–2013

Rys. 2. Struktura projektów związanych z infrastrukturą sportowo-rekreacyjną realizowanych w perspektywie finansowej 2007–2013 w województwie kujawsko-pomorskim wg typu beneficjenta oraz (A) wartości wsparcia finansowego z UE dla projektów (w PLN); (B) całkowitej wartości projektów (w PLN); (C) udziału procentowego wsparcia z UE w ogólnej wartości projektów [%]

Fig. 2. Structure of projects related to sport and recreation infrastructure implemented in the financial perspective 2007–2013 in the Kujawsko-Pomorskie voivodeship by type of beneficiary and (A) value of financial support from the EU for projects (in PLN); (B) total value of projects (in PLN); (C) percentage of EU support in the total value of projects [%]

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych z Regionalnego programu operacyjnego województwa kujawsko-pomorskiego na lata 2007–2013

Source: own study based on data from Regional operational program for the kujawsko-pomorskie voivodeship for 2007–2013

Kwota dofinansowania projektów na infrastrukturę sportowo-rekreacyjną pozyskana w województwie kujawsko-pomorskim na lata 2007–2013 wyniosła 264 606 490 PLN, co stanowiło 46,3% całkowitej wartości projektów związanych z tą infrastrukturą (i około 3% całkowitej kwoty dofinansowania i ogólnej wartości wszystkich projektów w analizowanym województwie).

Wśród wszystkich beneficjentów niewątpliwie największe dofinansowanie (158 928 129 PLN) na infrastrukturę sportowo-rekreacyjną uzyskiwały gminy, na największą wartość opiewały również złożone przez nie projekty (296 143 113 PLN). Z kolei największe dofinansowanie na złożone projekty związane z infrastrukturą sportowo-rekreacyjną przyznano instytucjom (68,5%), a w dalszej kolejności firmom (56,7%), gminom (53,7%), powiatom (53,7%), NGO (50,6%) i województwu (27,0%).

WNIOSKI

W artykule wykazano, że fundusze unijne w istotny sposób przyczyniły się do kształtowania infrastruktury sportowo-rekreacyjnej w Polsce. Uwzględniając fakt, że w ostatnich dziesięcioleciach sport i infrastruktura sportowa nie należały do priorytetowych dziedzin w polityce państwa, a odpowiedzialność za zapewnienie dostępności i odpowiedniego standardu infrastruktury sportowej spoczęła przede wszystkim na jednostkach samorządu terytorialnego, głównie gminach, obciążonych innymi licznymi zadaniami ustawowymi, po raz pierwszy duże zainteresowanie, niestety nieadekwatne do puli pozyskanych środków, zaobserwowano już w okresie alokacji środków przedakcesyjnych w latach 2004–2006. Kolejny okres programowania, 2007–2013, związany z realizacją pierwszej Narodowej Strategii Spójności zgodnej

z polityką spójności UE, otworzył nowe możliwości na poprawę infrastruktury sportowo-rekreacyjnej w Polsce, w tym także w województwie kujawsko-pomorskim, oraz umożliwił zbliżenie się w tym zakresie do standardów zachodnioeuropejskich.

Największą aktywnością w zakresie pozyskania środków na poprawę dostępności i standardu infrastruktury sportowo-rekreacyjnej wykazują się jednostki samorządu terytorialnego, głównie gminy, które uzyskując dofinansowanie na ten typ infrastruktury starają się zwiększyć swoją konkurencyjność, wypracować odpowiedni wizerunek, a przede wszystkim poprawić jakość życia mieszkańców, zarówno w wymiarze obiektywnym, jak i subiektywnym, głównie na obszarach wiejskich i w małych miastach.

Rozwój sportu jako ważnej dziedziny życia mającej duży potencjał społeczny (m.in. dla jakości życia, dostępności infrastruktury i usług), gospodarczy (zwłaszcza w zakresie kreowania nowych miejsc pracy, prężnego rozwoju turystyki) i wizerunkowy (branding miast, regionów, państw) warunkowany jest przede wszystkim dostępnością i odpowiednim standardem infrastruktury sportowo-rekreacyjnej. Z przeprowadzonych badań wynika jednak, że Polska, a w tym województwo kujawsko-pomorskie, są na najlepszej drodze do wypracowania jak najlepszych rezultatów w tym zakresie, realizując jednocześnie politykę spójności EU.

PIŚMIENNICTWO

- Bański, J. (2008). Wiejskie obszary sukcesu gospodarczego (Rural areas of economic success). *Studia Obszarów Wiejskich*, Wyd. Bernardinum, Warszawa, XIV.
- Basińska-Zych, A., Lubowiecki-Vikuk, A.P. (2010). Interwencjonizm samorządowy w obszarze turystyki i rekreacji w wybranych państwach Unii Europejskiej (Local self-government intervention in the area of tourism and recreation in selected European Union countries). *Oeconomia* 9(4), 25–37.
- Biała księga na temat sportu (2007), <http://eur-lex.europa.eu/legal-content/PL/TXT/?uri=LEGISSU-M:l35010>, dostęp: 2.06.2017.
- Biegańska, J. (2013). Rural areas in Poland from a demographic. *Bulletin of Geography. Socio-economic Series* 20, 7–22, DOI: <http://dx.doi.org/10.2478/bog-2013-0008>.
- Campbell, A. (1976). Subjective measures of well-being, *American Psychologist*, 2.
- Campbell, A., Converse, P., Rodgers, W. (1976). *The quality of American life*. Russel Sage Foundation, New York.
- Campbell, A. (1981). *The sense of well-being in America: recent patterns and trends*. McGraw-Hill, New York.
- Diener, E., Suh, E. (1997). Measuring quality of life: economic, social, and subjective indicators. *Social Indicators Research* 40(1), 189–216.
- Frenkel, I. (1999). Infrastruktura wiejska w układach przestrzennych i jej wpływ na poziom życia mieszkańców wsi w: *Wpływ infrastruktury wiejskiej na stopę życiową mieszkańców (ze szczególnym uwzględnieniem problemów biedniejszej części ludności)* [Rural infrastructure in spatial arrangements and its impact on the living standards of rural residents, in: *Influence of rural infrastructure on the residents' living standards (with particular emphasis on the problems of the poorer part of the population)*]. Red. B., Pięcek. Wyd. IRWiR PAN, Warszawa, ss. 13–32.
- Godlewski, P. (2004). Podmiotowość sportu a procesy globalizacyjne, w: *Podmiotowość w edukacji ery globalnego społeczeństwa informacyjnego (The subjectivity of sport in relation to globalization processes, in: Subjectivity in education of the global information society)*. Red. K., Pająk, A., Zduniak, P., Warszawa–Poznań, ss. 323–327.
- Godlewski, P. (2011). Globalny i lokalny wymiar współczesnego sportu (Global and local dimension of contemporary sport). *Zeszyty Naukowe Uniwersytetu Szczecińskiego. Ekonomiczne problemy usług* 78, 23–32.
- Heffner, K. (2001). Transformacja układów osadniczych wsi a wielofunkcyjny rozwój obszarów wiejskich, w: *Wieś i rolnictwo na przełomie wieków (Transformation of rural settlement systems in relation to multifunctional development of rural areas, in: Village and agriculture at the turn of the centuries)*. Red. I., Bukraba-Rylska, A. Rosner. Wyd. IRWiR PAN, Warszawa, ss. 109–132.
- Lijewski, T. (2004). Infrastruktura, w: *Geografia gospodarcza Polski (Infrastructure, in: Economic geography of Poland)*. Red. I., Fierla. PWE, Warszawa, ss. 246–284.
- Ministerstwo Rolnictwa i Rozwoju Wsi (Ministry of Agriculture and Rural Development), <http://www.minrol.gov.pl/pol/Wsparcie-rolnictwa-i-rybolowstwa/>

- PROW-2007-2013/Działania-PROW-2007-2013, dostęp: 11.06.2017.
- Motek, P., Bogacka, E. (2012). Pozycja konkurencyjna Poznania w sporcie, w: *Pozycja konkurencyjna Poznania wśród metropolii krajowych i międzynarodowych (Poznań's competitive position in sport, in: Poznań's competitive position among national and international metropolises)*. Red. T., Kaczmarek. Biblioteka Aglomeracji Poznańskiej, Poznań 22, 145–162.
- Narodowa Strategia Spójności (National Cohesion Strategy), <https://www.funduszeuropejskie.2007-2013.gov.pl/WstepDoFunduszyEuropejskich/Strony/NSS.aspx>, dostęp: 2.06.2017.
- Portal Funduszy Europejskich (Portal of European Funds), <https://www.funduszeuropejskie.2007-2013.gov.pl/OrganizacjaFunduszyEuropejskich/Strony/NSS.aspx>; https://www.funduszeuropejskie.2007-2013.gov.pl/OrganizacjaFunduszyEuropejskich/Strony/Fundusze_Europejskie_2004_2006.aspx, dostęp: 12.06.2017.
- Regionalny program operacyjny województwa kujawsko-pomorskiego na lata 2007–2013 (Regional Operational Program for the Kujawsko-Pomorskie voivodeship for years 2007–2013), <http://2007-2013.mojregion.eu/regionalny-program-operacyjny-wojewodztwa-kujawsko-pomorskiego/wazne-dokumenty/dokumenty-programowe/regionalny-program-operacyjny.html>, dostęp: 12.06.2017.
- Strategia rozwoju sportu w Polsce do roku 2015 (2007). (Strategy for the Development of Sport in Poland for the Year 2015). Ministerstwo Sportu, Warszawa.
- Susiene, D., Jurkauskas, A. (1999). The concepts of quality of life and happiness. Correlation and differences. *Inżynieria i Gospodarka – Engineering Economics, Work Humanism* 3, 58–66.
- Szymańska, D. (2004). Changes in the employment structure and the functions of Polish towns in the years 1984–2000. *Current Politics and Economics of Russia, Eastern and Central Europe* 19(4), 7–27.
- Szymańska, D., Biegańska, J. (2011). Obszary wiejskie w Polsce w świetle analizy wybranych elementów infrastruktury i mieszkalnictwa, w: *Regionalne zróżnicowanie rozwoju społeczno-gospodarczego na obszarach wiejskich (Rural areas in Poland in the light of the analysis of selected elements of infrastructure and housing, in: Regional diversification of socio-economic development in rural areas)*. Red. E., Kacprzak, A., Kołodziejczak. Bogucki Wydawnictwo Naukowe, Poznań 14, 57–74.
- Szymańska, D., Biegańska, J. (2012). Infrastructure's and housing's development in the rural areas in Poland – some problems. *Journal of Infrastructure Development* 4(1), 1–17. DOI: <http://dx.doi.org/10.1177/0974930612449533>.
- Środa-Murawska, S. (2013). Przestrzenne zróżnicowanie poziomu rozwoju społeczno-gospodarczego Niemiec (Spatial variation in the level of German socio-economic development). *Nierówności Społeczne a Wzrost Gospodarczy* 31, 308–317.
- The world health report 2002. Reducing risks, promoting healthy life. (2002). WHO, Geneva.
- Trzebiatowski, J. (2011). Jakość życia w perspektywie nauk społecznych i medycznych – systematyzacja ujęć definicyjnych (Quality of life in perspective of social and medical sciences – systematization of definitions), *Hygeia Public Health* 46(1), 25–31.
- Ustawa o samorządzie gminnym z 8 marca 1990 r. (Local self-government act of 8 March 1990). *Dz.U.* 1990 nr 16 poz. 95, <http://isap.sejm.gov.pl/Download.jsessionid=E7961239290E8F4FFBC0ADD1964BA777?id=WDU19900160095&type=2>, dostęp: 12.06.2017.
- Walczak, M., Tomczak, M. (2011). Poczucie jakości życia jako efekt zaspokojenia potrzeb psychologicznych i zróżnicowania motywacji do aktywności fizycznej (A sense of quality of life as a result of satisfying psychological needs and diversification of motivation for physical activity). *Zeszyty Naukowe Uniwersytetu Szczecińskiego. Ekonomiczne problemy usług* 78, 219–240.
- WHOQOL, Measuring quality of life. (1997). WHO, http://www.who.int/mental_health/media/68.pdf, dostęp: 9.06.2017.
- Wnuk, M., Marcinkowski, J.T. (2012). Jakość życia jako pojęcie pluralistyczne o charakterze interdyscyplinarnym (Quality of life as a pluralistic concept of an interdisciplinary nature). *Problemy Higieny i Epidemiologii* 93(1), 21–26.

THE DEVELOPMENT OF SPORT AND RECREATION INFRASTRUCTURE IN THE CONTEXT OF THE IMPLEMENTATION OF THE EU COHESION POLICY – A CASE STUDY OF KUJAWSKO-POMORSKIE VOIVODESHIP

ABSTRACT

The paper aims at determining the significance of the EU Cohesion Policy implementation for the development of sport and recreation infrastructure, using the example of Kujawsko-Pomorskie voivodeship. The research was conducted on the basis of data concerning the completed EU financial framework 2007–2013. The data were derived from the websites of the Regional Operational Programme for Kujawsko-Pomorskie Voivodeship. We considered all investments in the sport and recreation infrastructure co-financed from the EU funds. Full database included 6.117 projects implemented within the Cohesion Policy 2007–2013 in Kujawsko-Pomorskie voivodeship but only 227 projects were related to sport and recreation infrastructure. In the paper we have shown that the implementation of the Cohesion Policy and EU funds have significantly contributed to the development of the sport and recreation infrastructure, and thus, have improved the life quality of inhabitants.

Key words: Poland, cohesion policy, EU funds, sport and recreational infrastructure, quality of life